

Linjär algebra, Moment 5.

Egenvärnen, egenvektorer med tillämpningar, kap 7 samt 8.1-8.2

Ortogonala matriser: $P^t P = E$. Egenskaper, sats 2 och 3.

Basbyte: Samband mellan komponenterna till en vektor v i två olika koordinatsystem xyz resp $\xi\eta\zeta$:

$$\begin{pmatrix} v_x \\ v_y \\ v_z \end{pmatrix} = P \begin{pmatrix} v_\xi \\ v_\eta \\ v_\zeta \end{pmatrix}, \text{ där kolonnerna i } P \text{ utgörs av } xyz\text{-komponenterna till } e_\xi, e_\eta, e_\zeta.$$

Motsvarande för **koordinatbyte**:

$$\begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} x_0 \\ y_0 \\ z_0 \end{pmatrix} + P \begin{pmatrix} \xi \\ \eta \\ \zeta \end{pmatrix}, \text{ där } x_0, y_0, z_0 \text{ är } xyz\text{-koordinaterna för } \xi\eta\zeta\text{-systemets origo.}$$

Egenvärden och egenvektorer.

Om A är en kvadratisk matris och $A\mathbf{g} = \lambda\mathbf{g}$, där $\mathbf{g} \neq \mathbf{0}$ och λ är ett tal, så kallas $\mathbf{g}$ för en *egenvektor* till A . Talet λ kallas *egenvärde*.

- Egenvärdena är rötter till *sekulärekvationen*: $\det(A - \lambda E) = 0$, där A är avbildningsmatrisen i någon bas.
- Spektralsatsen:** Om A är en *symmetrisk* $n \times n$ -matris så finns en ON-bas, $\{\mathbf{g}_1, \mathbf{g}_2, \dots, \mathbf{g}_n\}$, bestående av egenvektorer till A , och om $P = (\mathbf{g}_1 \mathbf{g}_2 \dots \mathbf{g}_n)$ och $D = \text{diag}(\lambda_1 \lambda_2 \dots \lambda_n)$, där $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ är egenvärdena hörande till $\mathbf{g}_1, \mathbf{g}_2, \dots, \mathbf{g}_n$, så är $P^t A P = D$.

Anm. Vi hoppar över sats 2 och efterföljande exempel i avsnitt 7.3.

Kvadratiska former: $q(x, y, z) = a_{11}x^2 + a_{22}y^2 + a_{33}z^2 + 2a_{12}xy + 2a_{13}xz + 2a_{23}yz =$

$$= \begin{pmatrix} x & y & z \end{pmatrix} \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{12} & a_{22} & a_{23} \\ a_{13} & a_{23} & a_{33} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \mathbf{r}^t A \mathbf{r}$$

Huvudsatsen:

Genom att byta till en ON-bas bestående av egenvektorer till A så kommer den kvadratiska formen att överföras till *kanonisk form*:

$$q = \lambda_1 \xi^2 + \lambda_2 \eta^2 + \lambda_3 \zeta^2.$$

där $\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3$ är motsvarande egenvärden.

Tillämpningar på andragradskurvor.

Gruppuppgift till fr 11/10:

- Låt A vara matrisen $\begin{pmatrix} 6 & -2 \\ -2 & 9 \end{pmatrix}$. Bestäm egenvärdena och en ON-bas, $\mathbf{g}_1, \mathbf{g}_2$, av egenvektorer till A .
- Vad är den geometriska betydelsen av ekvationen $6x^2 - 4xy + 9y^2 = 5$? Rita en figur.
- Låt (ξ, η) vara koordinaterna i basen $\mathbf{g}_1, \mathbf{g}_2$. Bestäm xy -koordinaterna för de punkter som har $\xi\eta$ -koordinaterna $(-1, 2)$, $(2, 1)$, resp. $(-3, 5)$.
- Samma uppgift som c) men då vi tänker oss att vi dessutom har flyttat origo i $\xi\eta$ -systemet till punkten med xy -koordinaterna $(1, -1)$.

Övningar På tavlan: 7: 5, 6, 9, 15, 16, 19, 22ad, 23a, 25. 8: 1bd, 2b, 3a
Själva: 7: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10ae, 22bef, 23d, 25b, 28. 8: 1a, 2a, 3c.